

**សិទ្ធិមនុស្ស ជានិច្ចកាល ត្រូវតែបានការពារ
សូម្បីតែនៅពេលប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹង
ភេរវកម្មក្តី - អ្នកជំនាញការ អ.ស.ប បានមានប្រសាសន៍**

ទីក្រុងហ្សឺណែវ (១៦ មេសា ២០១៥) - សិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់មនុស្ស មិនគួរត្រូវបានបរិច្ចាគសម្រាប់តែ ភាពងាយស្រួលក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភេរវកម្មឡើយ អ្នកជំនាញការសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ ពីររូប បានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ នៅថ្ងៃនេះ។

“ មានតែការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិទេ ទើបអាចឲ្យយុទ្ធសាស្ត្រប្រឆាំងភេរវកម្មសម្រេច ជោគជ័យនៅទីបំផុត” នេះបើតាមប្រសាសន៍របស់លោក បិន អ៊ីមម៉េសិន (Ben Emmerson) អ្នករាយ ការណ៍ពិសេសស្តីពីការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន ទន្ទឹមនឹងប្រយុទ្ធ ប្រឆាំងភេរវកម្ម និងលោក ហៃណើ ប៊ីលេហ្វែលដ (Heiner Bielefeldt) អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីសេរីភាព ខាងជំនឿ សាសនា។

“ ទន្ទឹមនឹងយើងថ្កោលទោសយ៉ាងខ្លាំងក្លា ចំពោះអំពើភេរវកម្ម ជាពិសេសនៅពេលដែលសហគមន៍អន្តរជាតិ បានអះអាងជាថ្មីនូវការប្តេជ្ញាចិត្តតក់តករ របស់ខ្លួន ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម យើងក៏ត្រូវទាមទារឲ្យ មានការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងបរិបទនៃបញ្ហាប្រឈមមួយនេះដែរ” អ្នកជំនាញការមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ ដោយតម្រង់មតិយោបល់របស់ខ្លួន ទៅរដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងចូលរួមក្នុងយុទ្ធនាការ ប្រឆាំងភេរវកម្ម។

អ្នកជំនាញការសិទ្ធិមនុស្សបានពិពណ៌នាអំពីការវាយប្រហារកាលពីពេលថ្មីៗនេះនៅសាកលវិទ្យាល័យហ្គារី ស្សា (Garissa University College) នៅប្រទេសកេនយ៉ា ដែលបានសម្លាប់និស្សិត និងសាស្ត្រាចារ្យយ៉ាង ហោចណាស់ ១៤៧ នាក់ ដោយសារ “វាជាអំពើមួយដែលសាហាវព្រៃផ្សៃបំផុត” ដែល “បង្ហាញពីសេចក្តីត្រូវ បន្ទាន់មួយ ដើម្បីពិចារណាឡើងវិញ អំពីការឆ្លើយតបទៅនឹងអំពើភេរវកម្ម ដោយផ្អែកតែលើការអនុវត្តច្បាប់ និងកម្លាំងយោធា”។

“អ្នកសង្កេតការណ៍ជាច្រើននៃអំពើហិង្សាដូចនេះ មានទំនោរទៅរកការមើលស្រាលចំពោះភាពស្មុគស្មាញនៃ បាតុភូតទាំងនេះ ដោយប្រើពាក្យ “សាសនា” ជាទូទៅ និងដោយធូររលុង ទន្ទឹមនឹងវាក៏សំខាន់ផងដែរ ក្នុងការ

គិតឲ្យបានហ្មត់ចត់ថែមទៀត អំពីកត្តាដែលមិនមែនជាសាសនា” លោក បិន អ៊ីមមើសិន (Ben Emmerson) និងលោក ហៃណើ ប៊ីលេហ្វែលដឺ (Heiner Bielefeldt) បានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ។

“ នេះគឺជាការពិតជាពិសេស នៅពេលជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមដូចជាជម្លោះប្រដាប់អាវុធ អភិបាលកិច្ចខ្សោយ ការធ្វើឲ្យខូចបរិស្ថាន អំពើពុករលួយដែលរាលដាល កេរ្តិ៍ដំណែលប្រវត្តិសាស្ត្រស្មុគស្មាញនៃប្រទេសមួយ ដែលភាពក្រីក្របំផុត ការរើសអើងនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និងសង្គម ក៏ដូចជា ការមិនសូវគិតគូរអើពើ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋផ្នែកធំមួយចំនួន ឬរយៈពេលអូសបន្លាយយូរនៃការដួលរលំរដ្ឋ” អ្នកជំនាញការបានគូស បញ្ជាក់ដូច្នោះ។ “ ករណីទាំងនេះ ផ្តល់ដីដ៏មានជីជាតិសម្រាប់ការជ្រើសរើស ដើម្បីចលនាដែលសន្យាទស្សនៈ សម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរ ប៉ុន្តែជ្រើសយកមធ្យោបាយដែលមិនអាចទទួលយកបាន នៃអំពើហេរវកម្ម ដើម្បីសម្រេច គោលដៅរបស់ខ្លួន”។

អ្នកជំនាញការបានគូសបញ្ជាក់ថា ទន្ទឹមនឹងមិនអាចមានការឆ្លើយតបតែមួយគត់ ចំពោះបញ្ហាទាំងនោះ វា ច្បាស់ណាស់ថា វិធីសាស្ត្រមួយប្រកបដោយនិរន្តរភាពគឺជាការចាំបាច់ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម ដែលដោះស្រាយ មិនត្រឹមតែការបង្ហាញពីអំពើហេរវកម្មប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវដឹងពីឫសគល់របស់វាផងដែរ។

រដ្ឋជាសមាជិករបស់ អ.ស.ប ទាំងអស់ បានទទួលស្គាល់ជាឯកច្ឆ័ន្ទថា ការការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ មនុស្ស គឺជាបុរេលក្ខខណ្ឌនៃយុទ្ធសាស្ត្រមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម។ សេចក្តី សម្រេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ឆ្នាំ១៩៦៣ ចែងថា ភេរវកម្មនឹងមិនអាចត្រូវបានយកឈ្នះបាន ដោយ កម្លាំងយោធា វិធានការអនុវត្តច្បាប់ និងប្រតិបត្តិការស៊ើបការណ៍សម្ងាត់ តែប៉ុណ្ណឹងបានឡើយ។

“ដោយការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងសកម្ម រដ្ឋនានារួមចំណែកដល់ការទប់ស្កាត់អំពើហេរ វកម្មក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងមួយ ដើម្បីដោះស្រាយឫសគល់របស់ខ្លួន និងកត្តាហានិភ័យផ្សេងៗ” អ្នកជំនាញ ការបានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ ដោយកត់សំគាល់ថា នេះគឺជាស្មារតីនៃយុទ្ធសាស្ត្រ ប្រឆាំងនឹងភេរវកម្មពិភព លោករបស់ អ.ស.ប ដែលបានបញ្ជាក់ជាថ្មីកាលពីពេលថ្មីៗនេះ នៅឆ្នាំ២០១៤។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ សង្កត់ធ្ងន់ ថា វិធានការណាមួយដែលបានអនុម័តដោយរដ្ឋនានា ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម ត្រូវតែគោរពតាម កាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេស សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ សិទ្ធិជនភៀសខ្លួន និងច្បាប់ មនុស្សធម៌។

“ នេះមិនមែនជាបញ្ហាតែមួយគត់ អំពីធម្មនុរូបភាពនោះទេ វាក៏ជាបញ្ហាអំពីការបង្ការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព “ អ្នកជំនាញឯករាជ្យបានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ។ “ការគោរពនីតិវិធី និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាព ជាមូលដ្ឋាន គឺសំខាន់ចាំបាច់ក្នុងការផ្តល់ជម្រើសដែលអាចទទួលយកបាន ដល់អ្នកដែល បើមិនដូច្នោះទេអាច នឹងងាយទទួលយកការជ្រើសរើសរបស់ភេរវករ និងចំពោះការធ្វើបដិវត្ត”។

អ្នកជំនាញ អ.ស.ប បានគូសបញ្ជាក់ថា យុទ្ធសាស្ត្រទាំងឡាយណាដែលរឹងមាំ មានលក្ខណៈទូលំទូលាយ និងមាននិរន្តរភាព ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភេរវកម្ម ក៏ត្រូវមានការទទួលស្គាល់អំពីការឈឺចាប់របស់ជន រងគ្រោះនៃអំពើភេរវកម្មផងដែរ។ រដ្ឋនានា គួរតែទទួលយកកាតព្វកិច្ចពិសេសនេះ ចំពោះជនរងគ្រោះនៃអំពើ ភេរវកម្ម សំដៅផ្តល់សំណងសមរម្យដល់ជនរងគ្រោះដោយអំពើភេរវកម្មទាំងអស់ ដែលកើតមាននៅលើទឹក ដីរបស់ខ្លួន ដោយមិនគិតថាពួកគេជាមន្ត្រីសាធារណៈ ឬក៏មិនមែន ដែលត្រូវបានរកឃើញថាមានកំហុសត្រង់ ចំណុចអ្វីមួយ។

“ ដើម្បីទាមទារឲ្យជនរងគ្រោះ ទទួលបានបន្ទុកភស្តុតាងនៃកំហុសពីខាងអាជ្ញាធរសាធារណៈ នៅពេលដែលភស្តុ តាងទាំងអស់ ស្ថិតនៅក្នុងដៃរបស់រដ្ឋ ហើយភាគច្រើននៃភស្តុតាងទាំងនោះ ត្រូវបានគេធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ដោយមិនត្រឹមត្រូវ អយុត្តិធម៌ និងអមនុស្សធម៌” អ្នកជំនាញការបានកត់សំគាល់ដូច្នោះ។

“ការឈឺចាប់របស់ជនរងគ្រោះ មិនគួរត្រូវបានប្រើប្រាស់ខុស ដោយការយកធ្វើជាលេស ដើម្បីបដិសេធសិទ្ធិ របស់អ្នកដែលសង្ស័យពីអំពើភេរវកម្ម ដើម្បីបង្ហាញអំពីភាពត្រឹមត្រូវនៃវិធានបន្ទាន់ រួមទាំងការប្រើប្រាស់ អំណាចប្រតិបត្តិហួសហេតុ និងមិនសមាមាត្រ ការបង្ក្រាបសកម្មភាពប្រឆាំងដោយសន្តិវិធីស្របច្បាប់ ឬ សម្រាប់គោលដៅនយោបាយវិវត្តន៍ដទៃផ្សេងទៀត” អ្នកជំនាញការបានបន្ថែមដូច្នោះ។

“នេះបន្ថែមទៅលើរង្វង់ដីកាចសាហាវ នៃអំពើភេរវកម្ម ដោយរួមចំណែកដល់ការធ្វើឲ្យបាត់ភាពជាមនុស្សនៃ ជនរងគ្រោះដោយអំពើភេរវកម្ម” អ្នកជំនាញការបានកត់សំគាល់ដូច្នោះ។ “ការគោរពពិតប្រាកដ ចំពោះមនុស្ស ជាតិនៃជនរងគ្រោះ ត្រូវថា ការការពារសិទ្ធិមនុស្សមិនត្រូវមានការកាត់បន្ថយសិទ្ធិមនុស្សឡើយ” អ្នក ជំនាញការឯករាជ្យបានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ ដោយផ្តល់ជាអនុសាសន៍ថា រដ្ឋទាំងឡាយឈានទៅរកការអនុ ម័តលិខិតុករណ៍អន្តរជាតិជាក់លាក់មួយ ដែលចែងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះនៃអំពើភេរវកម្ម និងកាតព្វកិច្ច ពាក់ព័ន្ធរបស់រដ្ឋទាំងនោះ។

ចប់

អ្នកជំនាញការឯករាជ្យគឺជាផ្នែកមួយនៃអ្វីដែលគេស្គាល់ថាជានីតិវិធីពិសេសរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ នីតិវិធីពិសេស (ស្ថាប័នដ៏ធំបំផុតមួយនៃអ្នកជំនាញការឯករាជ្យនៅក្នុងប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ) គឺជា ឈ្មោះទូទៅនៃយន្តការយុវមើលនិងស្វែងរកការពិតឯករាជ្យរបស់ក្រុមប្រឹក្សានេះ ដែលលើកអំពីស្ថានភាព របស់ប្រទេសមួយជាក់លាក់ ឬតាមវិស័យនីមួយៗនៅគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៃពិភពលោក។ អ្នកជំនាញការ របស់នីតិវិធីពិសេស ធ្វើការឈរលើគោលការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ពួកគាត់មិនមែនជាបុគ្គលិក អ.ស.ប ទេ ហើយក៏

មិនទទួលបានប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់ការងាររបស់ពួកគាត់ដែរ។ ពួកគាត់ធ្វើការឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការណាមួយ ហើយបំរើការក្នុងសមត្ថភាពបុគ្គលផ្ទាល់របស់ពួកគាត់។

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/SP/Pages/Welcomepage.aspx>

ដើម្បីឆែកមើលយុទ្ធសាស្ត្រសកលប្រឆាំងនឹងភេរវកម្មរបស់ អ.ស.ប ឆ្នាំ២០០៦ ៖

<http://www.un.org/terrorism/strategy-counter-terrorism.shtml>

ដើម្បីអានរបាយការណ៍ស្តីពីការបង្ការអំពើហិង្សាដែលបានប្រព្រឹត្តដោយប្រើឈ្មោះសាសនា ដែលបានចងក្រងដោយអ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីសេរីភាពខាងជំនឿសាសនា (A/HRC/28/66)៖

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session28/Pages/ListReports.aspx>

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម និងសំណើព័ត៌មាន សូមទាក់ទងមក ៖ អាឡិកសានដ្រូ ម៉ាររ៉ា (Alessandro Marra) តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩២៨ ៩៨៧០ / អ៊ីម៉ែល amarra@ohchr.org) ឬសរសេរទៅកាន់ srct@ohchr.org.

សំរាប់ការសាកសួរព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកជំនាញការឯករាជ្យដទៃទៀតរបស់ អ.ស.ប សូមមេត្តាទាក់ទងមក ឈ្មោះ សាប៊ែរ ស៊ីលាយ៉ា (Xabier Celaya) សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប – អង្គការព័ត៌មាន តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩១៧ ៩៣៨៣ / អ៊ីម៉ែល xcelaya@ohchr.org)

សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ស្វែងយល់ពីយើង លើបណ្តាញព័ត៌មានសង្គម ៖

ហ្វេសប៊ុក៖ <https://www.facebook.com/unitednationshumanrights>

ទ្វីតធី៖ <http://twitter.com/UNrightswire>

ហ្គេហ្គ្លុយ៖ **Google+** [gplus.to/unitednationshumanrights](https://plus.google.com/unitednationshumanrights)

យូធូប៖ <http://www.youtube.com/UNOHCHR>

ឆែកមើលលិខិតសិទ្ធិមនុស្សជាសកល៖ <http://uhri.ohchr.org/en>